

Milieukeur

September 2004 Nr. 43

Hermadix: eerste bedrijf in de gemeente Haarlemmermeer met vergunning-op-hoofdzaken

Op 4 juni jl. reikte de gemeente Haarlemmermeer haar eerste vergunning-op-hoofdzaken uit aan verfrproducent Hermadix. Directeur Henk Bujs nam met gepaste trots de vergunning in ontvangst uit handen van wethouder Ed Diekman. Milieu en maatschappelijk verantwoord ondernemen staan al jaren hoog in het vaandel bij Hermadix. In 2001 ontving Hermadix als eerste verfrproducent Milieukeur voor het product Houtdecor Verfbeits. Henk Bujs licht toe waarom Hermadix de vergunning-op-hoofdzaken heeft aangevraagd en gekregen.

“De traditionele milieu- en hinderwetvergunning waren zeer gedetailleerd. Als je bij wijze van spreken een machine of stopcontact wilde verplaatsen moest je een nieuwe vergunning aanvragen. De vergunning-op-hoofdzaken legt veel meer verantwoordelijkheid bij de ondernemers. Wij nemen die verantwoordelijkheid. Al jaren zijn onze interne en externe

Wethouder Diekman overhandigt de vergunning-op-hoofdzaken aan de heer Bujs van Hermadix

doelstellingen gebaseerd op het minder belasten van het milieu. Zo proberen we het energieverbruik zoveel mogelijk terug te brengen en ook de hoeveelheid afval. En we proberen natuurlijk zo verantwoord mogelijk om te gaan met chemische middelen in onze fabriek.”

“Uit onze doelstellingen vloeit voort dat wij onze verantwoordelijkheid nemen voor mensen en voor de omgeving. Zodra we de mogelijkheid hebben om verven te vervangen door verven met minder oplosmiddelen dan doen we dat. Wij nemen dan ook regelmatig afscheid van producten. Daarvoor komen minder milieubelastende producten in de plaats. Zeggen en doen zijn vaak verschillende dingen. Bij ons is dat niet zo. Als we geen goed alternatief kunnen vinden voor schadelijke stoffen in producten, dan verwijderen we deze producten zelfs uit ons assortiment.”

“De verkoopcijfers van Hermadix Houtdecor Verfbeits zijn goed. Wij zijn ervan overtuigd dat veel meer consumenten kijken naar milieusparende producten dan wordt verondersteld. Hermadix is één van de weinige verfrfabrieken die meer waterverduerbare verven dan oplosmiddelhoudende verven

Inhoud

Hermadix: eerste bedrijf in de gemeente Haarlemmermeer met vergunning-op-hoofdzaken	1/2
Twee nieuwe leden voor het College van Deskundigen agro/food	2/3
De voorzitter van de Colleges van Deskundigen aan het woord	3/4
Duurzaam Inkopen door de overheid: het begin is er	5
‘De bal op de stip: visies op de toekomst van agrofood kwaliteitssystemen’	6/7
Eerste stap in de richting van criteria voor duurzame renovatie woningbouw	8
Financiële stimulans door MIA- en VAMIL-regeling	8
Duurzaam terreinbeheer	9
Vijf bloemisten beloond voor duurzaam ondernemen	9
Criteria Groen Label Kas blijven innovatief	10
Laanboomkwekerijen gecertificeerd	10
HAK zet stap naar duurzaam ondernemen met Milieukeur	11
Noteer in de agenda: Week van Milieukeur!	11
Ontwikkelingen: Onderzoek/Herziening en verlenging van eisen/Publicatie/Groen Label Kas	11/12

vervolg op pagina 2

verkoopt. Dat is de rode draad in ons bedrijf. Oplosmiddelen hebben nare gevolgen, ze dragen onder andere bij aan SMOG-vorming en aan de zogenaamde schildersziekte. Wij zijn dus van mening dat je verven met oplosmiddelen zoveel mogelijk moet vervangen, mits de kwaliteit hetzelfde of beter is en ook de prijs aantrekkelijk blijft.”

“Ik ben zeer benieuwd wat er in 2007 en 2010 gaat gebeuren. De Europese Unie heeft een schema opgesteld waarin 13 categorieën verven zijn benoemd. Per categorie wordt de maximale hoeveelheid oplosmiddelen vastgesteld. Wij lopen vooruit op deze regeling en hopen daar op termijn natuurlijk wel voordelen mee te behalen. Bovendien vindt in Europa onderzoek naar de schadelijke effecten van tienduizenden stoffen plaats. Wanneer een stof in de bedenkelijke hoek komt, proberen we gelijk te kiezen voor andere stoffen. We wachten niet tot het gebruik van die stof wordt verboden. Kortom: wij zien veranderingen in de omgeving niet als een bedreiging maar als een uitdaging.”

Vergunning-op-hoofdzaken

In een traditionele milieuvergunning zijn doelen en middelen tot in de puntjes uitgewerkt. Een vergunning-op-hoofdzaken beschrijft alleen doelen. Een bedrijf met zo'n vergunning mag in grote lijnen zelf bepalen welke middelen het inzet om deze te halen. Een vergunning-op-hoofdzaken wordt op verzoek van een bedrijf alleen verstrekt als het bedrijf aan een aantal voorwaarden voldoet. Zo moet het bedrijf beschikken over een intern milieuzorgsysteem dat minstens voldoet aan de eisen die zijn gesteld in de ISO 14001 norm. Het bedrijf moet hiervoor zijn gecertificeerd. Daarnaast moet het bedrijf beschikken over een door de gemeente goedgekeurd bedrijfsmilieuplan en milieujaarverslag. Zo wordt door het bedrijf zelf actief invulling gegeven aan de zorg voor het milieu. De introductie van de vergunning-op-hoofdzaken betekent een terugtrekkende overheid en meer nadruk op de eigen verantwoordelijkheid van bedrijven om de milieubelasting te beperken.

Twee nieuwe leden voor het College van Deskundigen agro/food

Stichting Milieukeur is blij met het toetreden van twee nieuwe leden tot het College van Deskundigen agro/food. In februari 2004 trad Sarie Buijze, medewerker bij de provincie Noord-Brabant toe tot het College. En in juni 2004 kwam Kees van der Horst, werkzaam bij het Zuiveringsschap Hollandse Eilanden en Waarden de gelederen versterken. In onderstaande interviews motiveren beiden hun toetreding tot het College.

Sarie Buijze

“Binnen de provincie Noord Brabant lopen veel initiatieven op het gebied van vermindering van emissies. De provincie heeft een plan van aanpak bestrijdingsmiddelen, waarvan ik projectleider ben. In dat plan vragen we ons af hoe je als provincie emissies kunt beperken. We concludeerden in 2001 dat Milieukeur een bruikbaar handvat biedt en hebben Milieukeur duidelijk naar voren geschoven in het plan van aanpak.”

“De provincie Noord Brabant heeft geholpen om Milieukeurcertificatieschema's te ontwikkelen voor diverse teelten en voor Milieukeur groen en verhardingen. Het Milieukeurcertificaat voor agrarische teelten en gemeentelijk beheer wordt echter niet op grote schaal aangevraagd, terwijl het uitvoeren van de Milieukeurmaatregelen in praktijk goed haalbaar is. Blijkbaar zijn veel potentiële aanvragers niet geneigd om extra inspanningen te leveren voor het voeren van het Milieukeurcertificaat, omdat dit zich niet terugverdient in afzet. Wij willen graag weten hoe wij, als overheid, agrarische bedrijven, markt-partijen en gemeenten kunnen prikkelen om wel Milieukeur te gaan voeren.”

“Vanuit mijn rol in het College draag ik graag bij aan het ontwikkelen van nieuwe certificatieschema's, met de Brabantse ervaringen. De provincie Noord Brabant ziet zeer duidelijk de meerwaarde van Milieukeur, vanwege de zichtbaarheid en de borging van de milieuprestaties. De kansen liggen, denk ik, in het wegnemen van drempels voor de

aanvragers. Binnen de provincie zijn we daar al mee bezig. Voorheen stimuleerden we telers om de kneepjes van teelt volgens Milieukeur te leren. Nu financieren we een project waarin groepen telers zelf actief zoeken naar afzetkansen voor hun product onder Milieukeur. De ketenregisseur kan daarbij een aanjagende en drempelverlagende rol spelen. Andere kansen voor toepassing van de Milieukeurmaatregelen zie ik in ontwikkeling van Stichting Milieukeur in de richting van een normerings- of criteria-instituut zonder dat ze altijd volledige certificering voor ogen hebben.”

“De provincie Noord Brabant zoekt naar vormen om milieuwinst op grote schaal te prikkelen, het ontbreekt ons echter aan goede beleidsinstrumenten. De kennis en ervaring bij Stichting Milieukeur is dus niet alleen relevant voor keurmerkhouders, ook wij als provinciale overheid volgen Stichting Milieukeur op de voet. Wij zien de Milieukeurhouders als voorlopers die brede navolging verdienen.”

Kees van der Horst

“Het Zuiveringsschap heeft als taak het zorgdragen voor de goede waterkwaliteit van het zuidelijk deel van Zuid Holland. Hiertoe ontlenen we formele instrumenten aan de Wet verontreiniging oppervlaktewater. De laatste jaren stagneert de verbetering van de waterkwaliteit. Dat is te wijten aan onvoldoende aanpak van de zogenaamde diffuse bronnen zoals atmosferische depositie, bouwmetalen, recreatievaart, huishoudens en onkruidbestrijding openbaar groen en verhardingen. Diffuse bronnen vormen een complexe en weerbarstige materie. Wij merken dat hierbij formele instrumenten niet altijd toepasbaar zijn om invloed uit te kunnen oefenen. We zien certificering als een belangrijk hulpmiddel om vervuiling van het oppervlaktewater als gevolg van diffuse lozingen te voorkomen of te beperken.”

“Wij besteden zelf als Zuiveringsschap ook veel aandacht aan de kwaliteit van onze dienstverlening.

Ons laboratorium heeft het Sterlabcertificaat; sinds vorig jaar zijn de diensten die we verlenen ten behoeve van afvalwaterzuivering gecertificeerd; en dit jaar richten we ons op certificering van onze aanpak voor vergunningverlening en handhaving. Stichting Milieukeur heeft mij gevraagd toe te treden tot het College van Deskundigen naar aanleiding van projecten in het kader van de Pilot Milieukeur groen en verhardingen, waarbij ik betrokken ben geweest.”

“Ik hecht erg aan de praktische toepasbaarheid van de certificatieschema's. Wat zijn redenen waarom men afhaakt? Wat zijn redenen waarom men kiest voor certificering? Hoe kunnen we komen tot meer afnemers van het Milieukeurcertificaat? Dat zijn vragen waar ik me op wil richten. Mijns inziens moeten de certificatieschema's transparant en goed leesbaar zijn en de controle aspecten moeten er door de gebruiker gemakkelijk uit te halen zijn. Ik zie ook nog een andere rol voor certificering. Certificering kan voor de verschillende waterbeheerders dienen als hulpmiddel bij benchmarking.”

De voorzitter van de Colleges van Deskundigen aan het woord

Frits van Wesemael is vanaf het prille begin betrokken bij Milieukeur. Sinds januari 2003 is hij voorzitter van de drie Colleges van Deskundigen van Stichting Milieukeur. Dat zijn de Colleges van Deskundigen non-food, agro/food en Groen Label Kas. Van Wesemael is in 1936 geboren in West Friesland. Na de middelbare school en militaire dienst studeerde hij aan Nijenrode. Vervolgens volgde hij een opleiding bij Vroom & Dreesman. Dit resulteerde in diverse banen bij dat concern. Hij beleefde de ontwikkeling van Vroom & Dreesman van warenhuis tot internationaal conglomeraat mee in allerlei management functies. Zijn laatste functie was stafdirecteur bij de Holding Vendex KBB. In 2001 beëindigde hij zijn professionele carrière. In onderstaand vraaggesprek geeft Van Wesemael een

toelichting op zijn betrokkenheid bij Stichting Milieukeur.

Hoe bent u in contact gekomen met Stichting Milieukeur?

“Ik ben vanaf het begin betrokken geweest bij Stichting Milieukeur. Eind jaren tachtig heeft er een ontwikkeling in milieudenken plaatsgevonden. Vanuit de overheid kwam de vraag of het ontwikkelen van een milieukeurmerk zinvol zou zijn om de consument een instrument te geven op basis waarvan hij een milieubewuste keuze kan maken. Er is toen haalbaarheidsonderzoek gedaan naar het opzetten van Milieukeur. In het kader van dat onderzoek is een proefproject gestart voor twee producten namelijk gloeilampen en schrijfpapier. Ik nam

vervolg op pagina 4

namens de Nederlandse Detailhandel deel aan het proefproject. Het was een zeer interessante periode. Van het begin af aan is er gezocht naar een breed maatschappelijk draagvlak. Dus overheid, producenten- en consumentenorganisaties, detailhandel en milieudeskundigen zaten met elkaar om de tafel. We hebben eerst behoorlijk aan elkaar moeten wennen, maar zijn uiteindelijk ook op elkaar ingespeeld geraakt. Het onderzoek en het proefproject hebben in 1992 geresulteerd in Stichting Milieukeur. Destijds heeft men mij al gevraagd voor het College van Deskundigen. Ik kon dat toen helaas niet waarmaken in verband met mijn drukke werkzaamheden. Wel ben ik toen namens de Nederlandse Detailhandel voorzitter geworden van de Raad van Toezicht. Dat heb ik gedaan tot 2001. Eind 2002 werd ik gevraagd om voorzitter te worden van de Colleges van Deskundigen."

Wat is de taak van de voorzitter van de Colleges van Deskundigen?

"De Colleges dragen zorg voor het doen opstellen van conceptcriteria voor producten en/of diensten die moeten leiden tot een Milieukeur. Deze conceptcriteria worden getoetst in de Colleges. De voorzitter zorgt ervoor dat de discussie op een goede, zuiwere manier wordt gevoerd. Alle partijen moeten de gelegenheid krijgen om hun standpunt te verwoorden, om vragen te stellen en om te reageren op elkaars standpunten. Ik ben gesprekleider van de Colleges en stel de kaders waarbinnen wordt overlegd. De taak van de Colleges is dat we een eindoordeel vormen. Dat oordeel wordt ter accordering voorgelegd aan het Bestuur van de Stichting."

Hoe kijkt u aan tegen de ontwikkelingen rondom Stichting Milieukeur?

"Het doel van Stichting Milieukeur was in eerste instantie om een keurmerk op te zetten, zodat consumenten gemakkelijk producten kunnen herkennen die op een milieuvriendelijke manier zijn geproduceerd. In het begin richtten we ons alleen op non-food, vervolgens ook op agro/food. Later kwam er Groen Label Kas bij. Ook op Europees gebied ging Stichting Milieukeur een rol spelen. Stichting Milieukeur is 'Competent Body' ofwel beheerder van het Europees Ecolabel in Nederland. Stichting Milieukeur is zich dus breder gaan inzetten dan in eerste instantie de opzet was. Logisch gevolg was dat Stichting Milieukeur ook vragen heeft opgeroepen. Verschillende partijen hebben zich afgevraagd of de consument gebaat is bij zo'n specifiek instrument als een keurmerk. Van ondernemerszijde bijvoorbeeld wordt veel waarde gehecht aan algemene productinformatie en niet zozeer aan deel-informatie. Als je dergelijke geluiden als goede organisatie hoort, dan doe je daar wat mee. Wij zijn ons dus gaan bezinnen op onze rol."

Wat is het resultaat van die bezinning?

"Wij vernamen steeds vaker dat onze criteria een normerend effect hebben. Ook producenten die niet kiezen voor certificering maken gebruik van onze criteria bijvoorbeeld om productaanpassingen te doen. In het SER-advies Keurmerken en Duurzame Ontwikkeling staat dat veel bedrijven onze criteria

als benchmark hanteren. In reactie daarop kiezen wij in de toekomst voor een platformfunctie. Stichting Milieukeur wil steeds meer een platform voor duurzaamheidscriteria worden. We willen duurzaam consumeren en produceren bevorderen door middel van het ontwikkelen van criteria. Mijns inziens slaan we de juiste richting in door onszelf deze nieuwe rol te geven. De platformfunctie is in feite vanzelf ontstaan. We merken dat er vanuit maatschappij en bedrijfsleven steeds vaker contact met ons wordt gezocht in verband met de expertise die wij hebben opgebouwd met het creëren van een breed maatschappelijk draagvlak. Men wil weten hoe je met verschillende groeperingen omgaat, hoe je projecten met meerdere spelers opbouwt en ook ons netwerk is voor velen zeer interessant. Wij zijn bijvoorbeeld gevraagd door zowel varkenshouders als bloemisten om te helpen bij het opzetten van ketens in die sectoren. Stichting Milieukeur kan zowel het bedrijfsleven als ketens helpen bij het concretiseren van beleid in het kader van maatschappelijk verantwoord ondernemen en duurzaamheid. Wij zijn goed geëquipeerd om ook voor deze bredere doelstellingen criteria op te stellen. Dat blijkt ook uit het feit dat een aantal bedrijven, samen wenst te werken om invulling te geven aan duurzaamheid, het concept van Milieukeur ziet als een goed instrument om op voort te bouwen."

Duurzaam Inkopen door de overheid: het begin is er

Met een inkoopvolume van rond de 30 miljard op jaarbasis is de overheid met gemak de grootste 'afnemer' op de Nederlandse markt voor producten en diensten. Als die megaklant nu eens uitsluitend duurzaam zou inkopen, door milieu- en sociale criteria te gebruiken, op alle in aanmerking komende producten en diensten?

In 1997 ging het programma Duurzaam Inkopen (DI) van start, bedoeld om inkopers bij de overheid (rijk, provincies, gemeenten, waterschappen) te motiveren én instrumenten te verschaffen om duurzaamheid een rol te laten spelen bij de inkoopprocessen. Nu, zeven jaar later, heeft SenterNovem een evaluatie uitgevoerd. Een steekproef, die moest uitwijzen in hoeverre inkopers bij 'de overheid' nu werkelijk bezig zijn met duurzaam inkopen. Christel Ankersmit, bij het ministerie van VROM beleidsmatig belast met het project, vat het evaluatierapport aldus samen: 'Het begin is er, het huiswerk is gedaan, de uitgangspunten zijn goed, maar nu gaat het om het doen.'

Bij het onderzoek, bleek dat in 20% van de gevallen een overheidsinkoper overwegingen van duurzaamheid een rol laat spelen bij de keuze van het product of dienst. Op papier, PC's en de inkoop van elektriciteit wordt momenteel het beste gescoord; dat is ook niet verwonderlijk, want de markt voor dit soort producten is al aan het verduurzamen. Op de inkoop en aanbesteding van biologische catering en duurzaam geproduceerd hout, maar ook schone voertuigen valt echter nog veel te winnen. Er is overigens een 'lichte' definitie gehanteerd van het begrip 'duurzaam'; hetgeen betekent dat men ook duurzaam inkoopt als er ongebleekt papier wordt ingekocht en dat niet per sé kringlooppapier de maatstaf is. Het gaat er nu vooral om bij die productgroepen waar al duurzaam wordt ingekocht, de lat wat hoger te leggen en met die productgroepen waar duurzaamheidscriteria nog niet of nauwelijks een rol spelen, een begin te maken.

Stap in de goede richting

Doel van DI is en blijft versterking van de vraag naar duurzame producten en diensten, om de leveranciers te stimuleren deze producten en diensten aan te bieden. Tijdens de informele milieutop in juli 2004 in Maastricht werd daar nog door EU-Commissaris Wallström de wens aan toegevoegd

om overheden alléén nog innovatieve producten te laten kopen, die het milieu minder belasten. In dat kader is 20% nog niet meer dan een stap in de goede richting. Het streven is, aldus Ankersmit, om binnen enkele jaren te klimmen naar 50% duurzame overheidsinkoop. Essentieel bij het streven naar duurzame overheidsinkoop is uiteraard het antwoord op de vraag: wanneer is een inkoop duurzaam, welke criteria worden er gehanteerd? Het zou voor de hand liggen als, bij de producten waarvoor Milieukeur bestaat, Milieukeur als eis zou worden gehanteerd. 'Maar dat mag een overheid helaas niet. Ook het Europees Ecolabel of de FSC-keur voor tropisch hout mag een overheidsinkoper niet als eis stellen', vertelt Ankersmit. 'De EU-regels voor de interne markt verbieden dat, omdat het discriminerend kan werken voor leveranciers die hetzelfde product of dienst kunnen aanbieden, zonder dat het vrijwillige Milieukeur eraan verbonden is. Wél kunnen de onderliggende criteria van de diverse keurmerken gebruikt worden. Deze kan de overheidsinkoper opnemen in zijn Programma van Eisen.

Dergelijke duurzaamheidscriteria zijn intussen voor 28 productgroepen geformuleerd; deze zijn te vinden op www.duurzaaminkopen.novem.nl. Bij het vaststellen van die criteria is dankbaar gebruik gemaakt van de criteria van Milieukeur'. Het keurmerk geeft dan aan dat aan de onderliggende criteria wordt voldaan.

De criteria zijn gepubliceerd als handreiking voor de vele honderden overheidsinkopers, niet als verplichting. De inkopers kunnen de criteria raadplegen als ze, dankzij informatie vanuit het programma DI of op last van hun politieke en ambtelijke leiding, op zoek gaan naar mogelijkheden om duurzaam in te kopen. Van dwang van bovenaf, vanuit 'Den Haag', kan geen sprake zijn. Wel heeft het kabinet aangegeven dat een duurzame bedrijfsvoering door overheden een belangrijke voorwaarde is om te komen tot duurzame ontwikkeling. Het gaat er nu om daar concrete invulling aan te geven. Dat betekent onder meer dat, zoals in het evaluatierapport ook wordt aanbevolen, communicatie een belangrijk instrument zal zijn om de overheidsinkopers op het spoor van duurzame inkoop te krijgen.

'De bal op de stip: visies op de toekomst'

Bij het uitzoeken van een hotel of bij het lezen van filmrecensies is een waardering in de vorm van een aantal sterren de gewoonste zaak van de wereld. Ook in het debat over intensieve veehouderij pleitte minister Veerman voor betrouwbaar en inzichtelijk kwaliteitsonderscheid van producten. Met andere woorden: duurzaamheidsinformatie al dan niet in de vorm van een sterren- of stippensysteem. De sterren en stippen waren voor Berry Janmaat – manager agro/food bij Stichting Milieukeur – aanleiding om de bal op de stip te leggen en een aantal opinie-smaakmakers in agrofood Nederland de mening te vragen over dit onderwerp. De aftrap resulteert in een rijke schakering aan opvattingen die elkaar deels aanvullen, deels uitdagen. Janmaat in de voorbeschouwing: 'Het is goed om te zien dat niet alleen wijzelf, maar ook anderen in de agrofoodsector duurzaamheid steeds breder willen invullen en daar waardering aan toe willen kennen. Over de manier waarop dat het beste kan, heeft iedereen een eigen visie.'

Sterrensysteem wenselijk

Zo'n uitgesproken eigen visie is zeker terug te vinden bij Jan Boom, bestuurslid van de Groene Hoed – een samenwerkingsverband van agrarische ondernemers in Noord Holland – en voormalig melkvee- en schapenhouder. 'Bij agrarische ondernemers is er veel vraag naar methoden om de productiekwaliteit te verbeteren, niet in de laatste plaats omdat het de smaak van het product ten goede komt. In de laatste decennia is er een aantal keurmerken ontwikkeld die naast elkaar een rol vervullen. Ik denk aan EKO, aan agro Milieukeur, aan het Erkend Streekproduct en ook aan Eurep-GAP, dat de internationale component toevoegt', zo analyseert hij. 'Mijn ideaal is een certificeringssysteem, waarbij deze eerder genoemde keurmerken aan de basis staan. De agrarische ondernemers kunnen daarbovenop extra sterren verdienen door erkend te zijn als leverancier van een streekproduct, als natuurbeheerder of als uitvoerder van een sociale functie zoals de zorgboerderij.' Deze intentie is al dichtbij de realiteit. In september beslist de gemeente Purmerend over een beschikbare bouwlocatie en subsidie voor een provinciaal agro-duurzaamheidscentrum. Bij groen licht betekent dat één plek waar de consument een arrangement kan boeken op toeristisch gebied, streekproducten kan kopen en bij de natuurbeheerders van het nationaal landschap mooie wandel- of vaarroutes kan uitzoeken. Ook komen in het duurzaamheidscentrum kantoor-, vergader- en congresfaciliteiten voor alle orga-

nisaties die bij het sterrensysteem zijn betrokken. 'Voor ons is het een heel spannende tijd. Maar het is ook goed om te weten dat we los van de beslissing verder gaan met de Groene Hoed. We vermarkten de duurzame én culinaire producten van de aangesloten agrariërs met veel succes aan bijvoorbeeld tuincentra en horecagroothandels. Liefst met, maar ook zonder sterrensysteem. We hebben behoefte aan een plaats waar kennis en ervaring uitgewisseld kunnen worden over dit soort initiatieven. Deze bal spelen we graag door naar Stichting Milieukeur.'

Collectieve waarborg en verbreding

Marc Jansen, hoofd Consument en Kwaliteit van het Centraal Bureau Levensmiddelenhandel, ziet voor de supermarkten niet veel mogelijkheden voor een sterren- of stippensysteem als een methode om de mate van kwaliteit en duurzaamheid weer te geven. 'Dit raakt al heel snel aan marketing en dat is iets waar onze leden zelf invulling aan geven. Het belangrijkste bij het verkopen van agrofood producten is voedselveiligheid. Supermarkten willen zich niet onderscheiden op voedselveiligheid. Dat is namelijk gewoon een basisvoorwaarde in de bedrijfsvoering. Eurep-GAP is voor ons het systeem dat bij de productie van agrofood voorziet in het waarborgen van voedselveiligheid. Wij communiceren dat bewust niet naar de consument: deze moet er in elke supermarkt van kunnen uitgaan dat het voor elkaar is.' Naast deze opvatting over de positionering van het systeem, geeft Jansen aan dat daarnaast ook sprake is van verbreding richting duurzaamheid. 'Eisen aan milieu- en arbeidsomstandigheden maken – in relatie tot voedselveiligheid – deel uit van Eurep-GAP. Momenteel is een discussie gaande over de wijze waarop dierenwelzijnseisen kunnen worden opgenomen. We hopen in november de uitkomsten van het project 'Integrated Farm Assurance' te kunnen presenteren, waarin dat is uitgewerkt. Ook natuurbeheer maakt onderdeel uit van het initiatief. Logisch dat onze agrarische leveranciers zich op dit punt profileren: van de vier miljoen hectare grond in Nederland is de helft landbouwgrond. Agrariërs zijn heel zichtbaar.'

Consument niet in verwarring brengen

Dat zegt Hans Geluk, voor wie het als directeur van consumentenvereniging Goede Waar & Co dagelijkse kost is consumenten juist te ondersteunen met het kopen van artikelen die mens-, dier- en milieuvriendelijk zijn geproduceerd. Goede hulpmiddelen zijn bestaande keurmerken als EKO, Demeter, Max

‘Minst van agrofood kwaliteitssystemen’

Havelaar en Milieukeur, en last but not least vergelijkend warenonderzoek uitgevoerd door organisaties als de zijne. ‘Van een extra sterren- of stippenstelsel - al dan niet gekoppeld aan bestaande systemen - ben ik geen voorstander. Het is uitstekend wanneer ondernemers zoals bijvoorbeeld de ondernemers van de Groene Hoed ambities hebben. Zij moeten hun energie, tijd en geld vooral steken in het bevorderen van duurzaamheid en de keurmerken die er al zijn en niet in nieuwe systemen. Anders raakt de consument alleen maar in verwarring.’ Geluk is duidelijk over wat hij onder duurzamer en beter verstaat. ‘Als de wettelijke minimumeisen aan producten op het gebied van mens-, dier- en milieuvriendelijkheid worden opgeschroefd, hebben we al die versnipperde initiatieven niet nodig. Dit is een taak voor de overheid. Alleen zo kan je duurzame vooruitgang stimuleren. Stichting Milieukeur kan daarbij een facilitator en helpdesk zijn.’

Meer duurzaamheidsniveaus: goede zaak

In het denken van Stichting Natuur en Milieu heeft in de afgelopen jaren een omslag plaatsgevonden. Jan de Vries, beleidsmedewerker bij de stichting: ‘De oude inzet was het hanteren van een hoge drempel voordat er een Milieukeur op een product mag worden gezet. Principeel juist, maar wel met als consequentie dat het instrument slechts in een heel klein deel van de markt een functie vervult en dat is jammer. Nu zitten we op de lijn dat het een goede zaak is om meerdere duurzaamheidsniveaus te onderscheiden. Een keuze voor sterren, stippen of kleuren is voor mij een afgeleide vraag en dus later pas aan de orde. Ik vind het belangrijk dat Stichting Milieukeur nu in haar dagelijks werk - het continu updaten van de Milieukeurcriteria - dit gedachtegoed uitwerkt. Onze eigen ‘Koop Schoon Kaart’ - waarbij we onder meer een top 8 hebben gemaakt voor meest en minst vervuilde groenten en fruit - is een mooi voorbeeld van het ranken van producten zonder een absolute scheidslijn. We gaan af van het idee dat boven de lijn alles deugt en onder de lijn niets.’

Begrijpelijkheid voor de consument

Klaas Jan Kramer is onderzoeker bij het Landbouw Economisch Instituut (LEI) van de Universiteit van Wageningen. ‘Als je wilt dat de consument duurzamer gaat inkopen, moet je er tenminste voor zorgen dat de communicatie over het systeem voor hem of haar begrijpelijk is. Het is voor de meeste consumenten niet eenvoudig om het EKO-keurmerk, Max

Havelaar, Milieukeur en andere keurmerken goed te kunnen positioneren. Bij een sterrenstelsel ga je nog een stapje verder. Je moet op een zorgvuldige wijze uitleggen wat een ster betekent en wat een bedrijf daarvoor heeft moeten doen. Hoe dat het beste kan, zul je naar mijn mening eerst in een pilot moeten uitzoeken. Dat zou ik wel samen met Stichting Milieukeur willen doen’, aldus de onderzoeker. ‘Supermarkt Coop in Zwitserland laat in de praktijk zien dat het mogelijk is. In de winkels biedt ze onder een overkoepelend keurmerk duurzame producten op de markt waarvan de nadruk soms ligt op het fairtrade karakter, soms op milieuprestaties en soms op biologisch - met aandacht voor dierenwelzijn. Ook zijn combinaties mogelijk. Een bewijs dus dat het kan.’

Consumenten helpen bij keuze voor duurzaamheid

Ook voor Gert van der Bijl - lid van het transitieteam duurzame landbouw van het ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit - staat het vast dat consumenten een belangrijke rol spelen bij het verduurzamen van de agrofoodsector. ‘Zij moeten een keuzemogelijkheid hebben en dus geïnformeerd worden over de duurzaamheidsprestaties van producten. Dat kan via een stippen- of sterrenstelsel. Ketenpartners zijn ons inziens de aangewezen partijen om de aftrap te geven. Wij willen graag hun initiatieven ondersteunen en faciliteren. Over de manier waarop dat zal gebeuren - projectsubsidies of het beschikbaar stellen van kennis - beslissen we nog. Belangrijk is om aspecten te onderscheiden die de consument belangrijk vindt, die zijn immers het meest kansrijk.’

Zo te horen leeft dit onderwerp bij verschillende organisaties, maar bij ieder op een heel andere manier. Volgens Berry Janmaat van Stichting Milieukeur is er nog veel te doen in het verbeteren van informatiestromen tussen schakels in de agrofoodketen. ‘Goede kennisontwikkeling en informatie-uitwisseling zijn belangrijke voorwaarden voor verduurzaming. Voordat je gaat communiceren over stippen- of sterrensystemen met de consument, moet je eerst deze kwaliteitsslag gemaakt hebben. Wat me aanspreekt in de reacties zijn de diverse manieren waarop Stichting Milieukeur zich voor deze zaak sterk kan maken.’

Uw reactie op dit onderwerp vernemen wij graag via bjanmaat@milieukeur.nl.

Eerste stap in de richting van criteria voor duurzame renovatie woningbouw

In 2001 is de Stichting Natuur en Milieu gestart met het project Economie Light. De aanneme in dit project is dat milieuwinst kan worden geboekt door anders te denken en te handelen. Bouwsystemen Economie Light (BEL) is een uitvoeringsorganisatie die bouwprocessen gaat begeleiden volgens deze gedachtegang. BEL heeft een verzoek ingediend bij Stichting Milieukeur om criteria te ontwikkelen voor de renovatie van woningbouw.

De eerste stap was een haalbaarheidsonderzoek, uitgevoerd door Chris Hellinga van Blonk Milieu Advies. Onderdeel van het onderzoek was een tiental interviews met partijen uit de bouwwereld, overheid en opdrachtgevers. Hellinga liep op tegen een opvallend eensgezinde moeheid ten aanzien van keurmerken: "Niemand verwacht dat een nieuw milieukeurmerk op bouwproducten met veel enthousiasme zal worden onthaald. Tegelijkertijd zijn alle betrokkenen het er over eens dat het hoog tijd is voor nieuwe initiatieven. Met een terugtrekkende overheid dreigt duurzaam bouwen in een vacuüm terecht te komen. Want ondanks alle inspanningen is duurzaam bouwen niet in de breedte aangeslagen. Weliswaar zijn nieuwbouwwoningen energiezuiniger geworden, maar de grote milieuwinst zal moeten komen uit duurzame renovaties van de bestaande woningvoorraad, waar nog een wereld te winnen is. Het bouwbesluit geeft nauwelijks enige rugdekking. Velen menen dat het beleid zich veel te veel heeft gericht op techniekontwikkeling via de aanbodzijde. De wensen en behoeftes van sociale woningbouwers en particulieren zijn vergeten. Alleen door duurzaamheid aantrek-

kelijk te verpakken kunnen de vruchten van decennia techniekontwikkeling worden geplukt."

Geert Verlind van BEL: "De bouwkolom interpreteerde ons initiatief in eerste instantie verkeerd. Men heeft geen zin in weer een nieuw dubo-keurmerk. Waar het echter om gaat is dat er aandacht komt voor het bouw- en voorbereidingsproces. Dat is nieuw; bouwprocessen worden tot op heden niet voorzien van een label. Uit gesprekken met woningbouwcorporaties en gemeentelijke organisaties is gebleken dat wel degelijk behoefte is aan procesbegeleiding. Men geeft aan dat er bij renovatiewerkzaamheden vaak gebruik wordt gemaakt van dubo-materialen, maar dat de milieuwinst klein is als het bouwproces rommelig verloopt." Hellinga vult aan dat het van groot belang is dat duurzaamheid in een vroeg stadium wordt meegenomen bij planvorming en ontwerp, waarbij ook nadrukkelijk aandacht is voor andere kwaliteitseisen, comfort en financieringsconstructies.

Stichting Milieukeur organiseert dit najaar een workshop over Bouwsystemen Renovatie Woningbouw. Doel is om samen met de grote opdrachtgevers - gemeenten en woningbouwcorporaties - en de bouwkolom bestaande uit architecten, aannemers en de toeleverende industrie beter zicht te krijgen op kritische succesfactoren voor het stimuleren van duurzame renovaties en op de rol die daarbij is weggelegd voor certificeringssystemen. Voor Stichting Milieukeur zal het vervolgens de uitdaging zijn om kansrijke opties verder uit te werken.

Financiële stimulans door MIA- en VAMIL-regeling

In nieuwsbrief nr. 41 heeft u al meer kunnen lezen over de stimuleringsregelingen MIA en VAMIL die u voordelen kunnen opleveren bij het verwerven van Milieukeur. Graag brengen we dit onderwerp nogmaals onder de aandacht.

Investerings die nodig zijn om het Milieukeurcertificaat te behalen, komen vanaf 1 januari 2004 in aanmerking voor de MIA- en VAMIL-regeling. Het gaat om apparatuur die moet worden aangeschaft om aan de Milieukeurcriteria voor milieuvriendelijke producten en diensten te voldoen (exclusief gebouwen).

MIA en VAMIL zijn stimuleringsregelingen voor investeringen in milieuvriendelijke bedrijfsmiddelen voor ondernemers. MIA staat voor Milieu-investeringsaftrek. Dit is een fiscale regeling voor ondernemers die investeren in milieuvriendelijke bedrijfsmiddelen waardoor zij extra fiscale aftrek kunnen verkrijgen. VAMIL staat voor willekeurige afschrij-

ving milieu-investering en biedt ondernemers een liquiditeits- en rentevoordeel.

Investerings van Milieukeurhouders vallen in de zogenaamde 30%-categorie van de MIA-regeling. Om in aanmerking te komen voor MIA en VAMIL dient de aanvrager een melding van de investering in te dienen bij het Bureau IRWA van de Belastingdienst. De melding moet worden gedaan binnen drie maanden na het aangaan van de verplichtingen voor de desbetreffende investering. De melding wordt doorgestuurd naar SenterNovem, die de melding beoordeelt. SenterNovem geeft vervolgens een advies aan de Belastingdienst over toepassing van de MIA en VAMIL.

Voor nadere informatie voor (toekomstige) Milieukeurhouders die gebruik willen maken van de MIA- en VAMIL-regeling kunt u met ons contact opnemen of met de helpdesk MIA\VAMIL van SenterNovem, telefoonnummer 038-4553480.

Duurzaam terreinbeheer

In de vorige nieuwsbrief is de start gemeld van het pilotproject Milieukeur groen en verhardingen. Inmiddels heeft deze zomer een uitbreiding van het project plaatsgevonden met drie deelnemers. Door deze uitbreiding wordt de looptijd van het project verlengd naar het voorjaar van 2005. De nieuwe deelnemers zijn de Gelderse gemeenten Culemborg, Zaltbommel en Maasdriel. In Culemborg wordt de pilot uitgevoerd in de ecologische beheerde wijk Eva-Lanxmeer. Het bijzondere van deze wijk is dat de bewoners van Eva-Lanxmeer via een stichting zeer nauw betrokken zijn bij het beheer van de openbare ruimte en zelf bepalen hoe de uitvoering plaatsvindt.

Waarom steunen de medefinanciers dit initiatief van Stichting Milieukeur?

Om de uitbreiding financieel te kunnen organiseren zijn naast de Vereniging van Waterbedrijven in Nederland (VEWIN) en Provincie Gelderland, nu ook de Waterschappen Rivierenland en Vallei en Eem bereid gevonden een deel van de financiering van het project op zich te nemen. Aan André Bannink (beleidsmedewerker unit Water & Milieu van VEWIN) en Saskia de Lint (medewerker afdeling Water van de Provincie Gelderland) is gevraagd wat voor hen de reden is om mee te doen aan deze pilot?

Bannink: "Waterbedrijven treffen al jaren bestrijdingsmiddelen aan in grond- en oppervlaktewater waar zij drinkwater uit maken, soms in zulke hoge gehalten dat dure zuivering nodig is. Komt de vervuiling van het grondwater vaak op conto van de landbouw, in het oppervlaktewater is de onkruidbestrijding op verhardingen een belangrijke oorzaak. Al meer dan 10 jaar initieert en participeert VEWIN daarom in projecten rond duurzaam gebruik van bestrijdingsmiddelen, niet alleen door de landbouw, maar ook door terreinbeheerders." Dit sluit aan bij de mening van de Lint: "De Waterschappen van Gelderland en de provincie zijn vanuit het regioteam 'Schoon Gelders Water' gestart met het stimuleren van gifvrij beheer op groen en verhardingen. Een van de speerpunten is het stimuleren van gifvrij beheer door gemeenten. Met gifvrij beheer beschermen we het water in onze provincie, omdat afspoeling van bestrijdingsmiddelen van verhardingen naar oppervlaktewater wordt voorkomen. Milieukeur groen en verhardingen sluit hier goed bij aan."

Wat is de meerwaarde van Milieukeur voor terreinbeheerders?

De Lint: "Bestuurders vinden milieuvriendelijk beheer vaak belangrijk, maar vinden het moeilijk om meerkosten te verantwoorden richting burgers. Hoe communiceer je een gifvrije stoep, of duurzame beplanting? Met Milieukeur maak je gifvrij beheer zichtbaar en meetbaar."

Bannink: "VEWIN pleit inmiddels voor regelgeving die gericht is op een forse gebruiksbeperking, zoals toepassing onder strikte randvoorwaarden (receptuur) en toegepast door gecertificeerde bedrijven. VEWIN participeert daarom in het initiatief van Stichting Milieukeur. In onze optiek zou het gebruik van bestrijdingsmiddelen op verhardingen in de toekomst alleen nog maar mogen worden toegestaan aan gemeenten of bedrijven die werken met een gecertificeerd beslissingsondersteunend-systeem. Bovendien heeft een groot aantal gemeenten aangetoond dat onkruidbeheer ook kan zonder inzet van chemicaliën. Dat moet er toe leiden dat de drinkwaterbedrijven weer drinkwater kunnen maken zonder oneigenlijk hoge kosten voor extra zuivering. Daarmee is de consument gediend (geen hogere tarieven), wordt het (groene) imago van gemeenten en bedrijven versterkt en is toch een doelmatige onkruidbestrijding op verhardingen mogelijk. Een situatie waar uiteindelijk iedereen bij gebaat is."

Vakbeurs Scope

Stichting Milieukeur heeft van 7 tot en met 9 september 2004 op de vakbeurs Scope gestaan. Dit is de grootste totaalvakbeurs voor sport, ruimte en spel in de Benelux. In samenwerking met Plant Research International (PRI) is het thema certificering van Duurzaam terreinbeheer onder de aandacht gebracht van terreinbeheerders van gemeenten en andere overheden. De beursstand was aangekleed met prachtige laanbomen door de Milieukeur gecertificeerde bedrijven Jurrius Laanbomen en Boomkwekerij Gruntjes. De telers waren zelf aanwezig om inkopers en beleidsmakers te informeren over hun duurzaam geteelde plantmateriaal. In het bijzonder bij gemeentelijke beheerders blijkt veel belangstelling voor milieuvriendelijker beheer te bestaan. Het belangrijkste aandachtspunt hierbij is steeds dat de uitvoering zo kosteneffectief mogelijk moet plaatsvinden. De door Stichting Milieukeur ontwikkelde criteria bieden hiervoor een aantrekkelijke invulling, waarbij de juiste balans gezocht wordt tussen duurzaam handelen en kosteneffectiviteit.

Vijf bloemisten beloond voor duurzaam ondernemen

Onder het motto 'natuurlijk beken ik graag kleur' is in 2003 gestart met een project waarin vijftien leden van de Business Bloemisten Nederland werken aan Milieukeurcertificering in samenwerking met onder andere het Landbouw Economisch Instituut (LEI) en Stichting Milieukeur.

Vijf bloemisten hebben inmiddels het Milieukeurcertificaat behaald: Bloemsierkunst 't Zonnetje te Warder, Impact te Haarlem, Den Daas Bloemsierkunst te Zaandam, Bloembinderij Van der

Maat te Den Haag en Flowers 4U te Rijnsburg. Zij maken onderdeel uit van een groep van vijftien Business Bloemisten die milieuvriendelijk geteelde bloemen inkopen en verkopen aan de zakelijke markt.

Naast criteria voor de ingekochte bloemen, dienen de deelnemers bovendien groene stroom af te nemen, afval te scheiden, milieuvriendelijke schoonmaakmiddelen te gebruiken, geen geverfde bloemen te verkopen en milieuvriendelijke (afbreekbare) verpakkingen te gebruiken.

Criteria Groen Label Kas blijven innovatief

De eerste Groen Label Kas (GLK) is gecertificeerd in 1998. Vanaf 1999 heeft Stichting Milieukeur het beheer van de GLK-criteria overgenomen van VROM. De certificering van de GLK-kassen vindt plaats door twee onafhankelijke certificatie-instellingen (ECAS en SGS). Er zijn inmiddels ruim 800 kassen gecertificeerd en het aan GLK gekoppelde projectvermogen overstijgt vanaf 2003 ruim één miljard euro.

Afgelopen maanden is door DLV Bouw, Milieu en Techniek een evaluatierapport gemaakt voor de herziening van de criteria voor Groen Label Kas. In de evaluatie wordt uitgegaan van een actualisatie van de bestaande criteria op basis van het huidige niveau van de criteria. Het evaluatierapport dient als onderbouwing van de herzieningsvoorstellen. In twee achterevolgende begeleidingscommissies van praktijkdeskundigen zijn deze voorstellen behandeld.

Voorstellen voor aanpassing

Een aantal voorbeelden van interessante wijzigingsvoorstellen: De criteria voor smalle goten zouden kunnen worden vervangen door verplichte en verdergaande keuze-eisen aan de lichtdoorlatendheid van de kas. Hierbij wordt aangesloten bij de innovatieve berekeningsmethode IDT 2004, die is ontwikkeld door TNO Bouw, Agrotechnology & Food Innovations en DLV Advies. Het gaat bij lichtdoorlatendheid om de zogenaamde I-waarde van lichtdoorlatendheid. In het verleden daarvan wordt ook voorgesteld om in plaats van voorwaarden aan het type dekken en/of gevels nu eisen te gaan stellen aan de isolatiewaarde (U-waarde) van de kas. Ook hier wordt gebruik gemaakt van de IDT-berekeningsmethode. De keuzemaatregelen in de vorm van bijvoorbeeld geïsoleerde kasdekken en -gevels zullen dan vervallen.

Nieuw is ook het voorstel om een warmtekrachtkoppeling (WKK) te verplichten. Een WKK bestaat uit een

motor, meestal aardgasmotor, die draait op fossiele brandstoffen die zowel warmte als elektriciteit levert. In het voorstel wordt overigens een uitzondering voor deze verplichting gemaakt voor bedrijven die aantoonbaar een aanzienlijk aandeel van hun warmte of elektriciteit vanuit duurzame energiebronnen betrekken. Ook kassen met een beperkt energiegebruik zullen niet verplicht worden een WKK te installeren. Nieuwe concepten als de Gesloten Kas komen in de Groen Label Kas-criteria indirect terug in doelgerichte eisen aan bijvoorbeeld lichtdoorlatendheid en de toekenning van punten aan de toepassing van duurzame energie. In het geval van de Gesloten Kas gaat het om het gebruik van zonne-energie die in ondergrondse waterlagen (aquifer) wordt opgeslagen en in de winter wordt omgezet in warmte voor de kas. In de zomer wordt de koude uit het water gebruikt om de kas te koelen. De overmaat aan warmte wordt teruggevoerd naar de aquifer. Het percentage benutte zonne-energie ten opzichte van het totaal energiegebruik is gelijk aan het aantal keuzepunten.

In de keuzecriteria voor het onderdeel gewasbescherming zullen de beschreven keuzemaatregelen voor de toepassing van gewasbeschermingsmiddelen worden geactualiseerd. Dit betekent bijvoorbeeld dat het mogelijk wordt om rijdende teeltsystemen, waarbij het gewas langs een stilstaande spuitboom wordt geleid, met keuzepunten te belonen. Verder wordt voorgesteld om de keuzepunten voor het gebruik van zwavelverdamper te laten vervallen.

Hoorzitting

Inmiddels heeft het College van Deskundigen van Groen Label Kas besloten dat de voorstellen in een hoorzitting kunnen worden besproken. Deze hoorzitting wordt gehouden op dinsdag 28 september 2004 in Utrecht. Geïnteresseerden kunnen zich hiervoor aanmelden bij Stichting Milieukeur.

Laanboomkwekerijen gecertificeerd

De laatste jaren heeft een groei plaatsgevonden in het aanbodvolume van boomkwekerijproducten die op een biologische of geïntegreerde wijze geteeld worden.

In de praktijk blijkt dat vaak nog onduidelijk is wat de kwaliteitsverschillen zijn tussen de bomen van diverse aanbieders, welke keurmerken er zijn en wat de meerwaarde hiervan is en welke invloed dit heeft op de aanschafprijzen. Op dinsdag 22 juni 2004 was hierover een symposium georganiseerd op het landgoed 'Clootwijk' te Almkerk ten behoeve van kwekers, beleidsmakers, inkopers en verwerkers van boomkwekerijproducten.

Tijdens het symposium vond een bekroning plaats: de eerste twee Milieukeurcertificaten voor laanbomen zijn uitgereikt. Monique Jurrius en Henk Gruntjes zijn de trotse voorlopers binnen de boomkwekerijsector.

"Telen volgens de principes van Milieukeur is voor mij het telen van bomen op die wijze dat er optimaal rekening wordt gehouden met natuur en omgeving (maatschappelijk verantwoord ondernemen). Dat betekent dat ik bewuster en kritischer naar de teelt kijk. Zo worden bijvoorbeeld bespuitingen met gewasbeschermingsmiddelen en bemesting uitgevoerd op een optimaal gekozen tijdstip. Door daarnaast houtwallen en bloemstroken aan te leggen, wordt de populatie van natuurlijke vijanden gestimuleerd en ontstaat er een natuurlijk evenwicht op mijn bedrijf", aldus Monique Jurrius. Zij heeft sinds 1986 een boomkwekerij met een oppervlakte van 20 ha. en ruim 120 verschillende soorten laanbomen.

Henk Gruntjes met ruim 50 soorten laanbomen heeft het Milieukeurcertificaat ook verworven. "Duurzaam en milieuvriendelijk telen is voor mij een vanzelfspre-

vervolg op pagina 11

vervolg van pagina 10

kende zaak. Jaren geleden hadden boomkwekers de leus: Groen is leven, boomkwekers zorgen er voor. Ik teel bomen die niet alleen zorgen voor een mooie verfraaiing van ons landschap, maar die ook op een maatschappelijk verantwoorde wijze geteeld worden. Om aan mijn klanten en hun afnemers te laten zien

dat ik bewust en goed bezig ben met deze milieuvriendelijke manier van telen heb ik het Milieukeurcertificaat behaald. Het certificaat staat borg voor deze manier van telen", vertelt Henk Gruntjes. Bij de Milieukeurcriteria voor boomkwekerijproducten ligt het accent op het gewasbeschermingsgebruik en bemesting in de teelt, omdat daar de grootste milieuwinst kan worden gerealiseerd.

HAK zet stap naar duurzaam ondernemen met Milieukeur

Alle doperwtjes in de glazen potjes van HAK komen uit Flevoland. HAK, leverancier van groenten in glas, laat met 135 telers in Flevoland doperwtten telen waarbij de criteria van Milieukeur als uitgangspunt dienen. De telers hebben gezamenlijk een areaal van ongeveer 900 ha.

Het gaat om een project van twee jaar, waarbij DLV-Plant als projectleider is aangetrokken. HAK wil gaan werken volgens het ketensysteem van Milieukeur, waarbij DLV als begeleider van de telers fungeert.

Doperwtjes zijn niet de enige groenten die volgens deze criteria zullen worden geteeld. Ook tuinbonen in Zuid Holland, sperziebonen en rode kool in Noord Brabant zullen onder Milieukeurcriteria verbouwd gaan worden. Naast aandacht voor de productiewijze en de inpassing van de Milieukeurcriteria in de teelt worden ook betrokkenen in de keten gestimuleerd mee te werken aan deze ontwikkeling. Volgend jaar wordt gekeken of daadwerkelijke certificering haalbaar is.

Noteer in de agenda: Week van Milieukeur!

Van maandag 4 tot en met zaterdag 9 oktober 2004 vindt binnen de agro/food sector een bijzonder initiatief plaats: de Week van Milieukeur.

Aan de wieg van dit grootscheepse evenement staan onder andere Milieukeurhouders (Jac van den Oord, De Hoeve, Groentehof, Milinnova, Les Meilleurs, Mergelland, Gulpener Bierbrouwerij), supermarkten, Keurslagers en verblijfsrecreatie die met verschillende activiteiten meer aandacht vragen voor duurzaam produceren én duurzaam consumeren. Een duurzame belevenis voor jong en oud door heel Nederland.

Elke deelnemer organiseert zelf activiteiten en daarnaast worden de krachten gebundeld om 'duurzaam' tot een boeiende belevenis te maken. 'Kom kijken, proeven en voelen' bij boeren en kwekers, tuinders, verwerkers en supermarkten. Consumenten kunnen meedingen naar prachtige prijzen door middel van een kleurplaat/rebus.

Wilt u ook deelnemen aan de Week van Milieukeur en consumenten benaderen door bijvoorbeeld een Open Dag te organiseren of de kleurplaat/rebus aan te bieden? Of wellicht heeft u een ander leuk idee? Laat het ons weten! U kunt dit doen tot 29 september 2004.

Ontwikkelingen

Onderzoek

Bouwsystemen renovatie woningbouw

Stichting Milieukeur heeft een haalbaarheidsstudie laten uitvoeren om Milieukeurcriteria te ontwikkelen voor 'bouwsystemen renovatie woningbouw'. In het haalbaarheidsonderzoek is met verschillende actoren gesproken over de wenselijkheid en de mogelijkheden om tot Milieukeurcriteria te komen voor 'bouwsystemen renovatie woningbouw'. Uit de gesprekken met betrokken partijen blijkt dat men eerder behoefte heeft aan een (integrale) beoordeling op gebouwniveau dan aan een beoordeling op onderdelen (bouwsystemen, zoals bijvoorbeeld een dakkapel). Daarnaast komt uit het haalbaarheidsonderzoek naar voren dat bij de ontwikkeling van de criteria de focus breder dient te zijn dan milieu. Ook aansluiting bij bestaande initiatieven en bestaande organisaties is een belangrijk aspect. Stichting Milieukeur heeft besloten eerst met marktpartijen en belanghebbenden in een workshop de mogelijkheden te verkennen op o.a. het gebied van de certificatie van duurzaam renoveren. Pas

daarna zal blijken of ontwikkeling van Milieukeurcriteria voor bouwsystemen voor de renovatie van woningen zinvol is.

Dagrecreatie

De uitwerking van Milieukeurcriteria voor dagrecreatie gaat uit van een koppeling van het gouden niveau van de Milieubarometer van Stichting Keurmerk Milieu, Veiligheid en Kwaliteit aan Milieukeur. Dit najaar wordt een bijeenkomst van de begeleidingscommissie georganiseerd.

Duurzaam terreinbeheer

Op verzoek van de stuurgroep DOB (Duurzaam Onkruid Beheer) op verhardingen heeft Stichting Milieukeur dit voorjaar in samenwerking met CLM Advies de criteria voor DOB tot een certificatieschema uitgewerkt. Bij de uitwerking is een afstemming gevonden met Milieukeurcriteria. In DOB wordt het begrip duurzaam ingevuld door een balans te vinden tussen kosten en milieueffecten, nu en op de lange termijn. Dit betekent dat rekening gehouden wordt met kosten, effectiviteit en milieueffecten van methoden en systemen. Naar verwachting kan er eind dit jaar een getrappt certificatiesysteem worden gepubliceerd dat 'Duurzaam terreinbeheer' zal gaan heten. De criteria zijn onderverdeeld in drie niveaus:

- Eén niveau dat zich alleen richt op onkruidbestrijding op verhardingen (=DOB);
- Een tweede niveau dat zich richt op beperking van bestrijdingsmiddelengebruik zowel bij verharde als ook op groene terreinen;
- Een derde, zwaarste niveau (= Milieukeur) waarbij alle relevante milieuthema's bij het beheer van groene en verharde terreinen worden meegenomen en bestrijdingsmiddelengebruik tot vrijwel nulniveau gereduceerd wordt.

Het concept-certificatieschema 'Duurzaam terreinbeheer' zal op basis van de ervaringen in een Milieukeur/DOB-pilotproject worden geëvalueerd.

Groene energie

Bij de ontwikkeling van Milieukeurcriteria voor groene energie vormt de controleerbaarheid van de criteria een belangrijk aandachtspunt, net als het onderwerp bio-energie. Eind augustus 2004 is de begeleidingscommissie opnieuw bijeengekomen om vooral deze thema's te bespreken.

Kiemgroenten (sprouts)

De criteria voor sprouts zijn in ontwikkeling. Belangrijke aandachtspunten bij sprouts zijn de proceseisen zoals het verbruik van water en energie per ton product, het gebruik van desinfectiemiddelen en het milieubeleid. Binnenkort zal hiervoor een hoorzitting worden gehouden. De criteria voor sprouts zullen worden opgenomen in het certificatieschema voor kiemgroenten.

Motorenrevisie (bedrijven)

Bij de revisie van motoren wordt gebruik gemaakt van koelsmeer-middelen en reinigingsmiddelen. Reinigings- en koelsmeer-middelen zijn "chemische middelen" en Stichting Milieukeur hanteert voor dergelijke producten een systematiek waarbij wordt aangesloten bij de Europese Preparatenrichtlijn, mede in verband met de controleerbaarheid van de criteria. Voor het Milieukeurcertificatieschema motorenrevisie worden criteria ontwikkeld voor reinigings- en koelsmeer-middelen waarbij wordt aangesloten bij Nordic Swan en Blaue Engel.

Restaurants

Momenteel worden er criteria ontwikkeld voor (gecaterde) restaurants. Het doel hierbij is om aan te sluiten bij initiatieven in de markt om het assortiment in (gecaterde) restaurants te verduurzamen. Binnenkort zal hiervoor een begeleidingscommissie worden gehouden.

Herziening en verlenging van eisen

Autowasinstallaties

Stichting Milieukeur heeft zich georiënteerd op de mogelijkheden om de huidige Milieukeurcriteria voor autowasinstallaties te vernieuwen zodat deze meer aansluiten bij de behoefte in de markt. Uit het uitgevoerde haalbaarheidsonderzoek (inclusief een enquête onder exploitanten en leveranciers van autowasinstallaties) blijkt dat er draagvlak is voor een Milieukeur autowasinstallaties 'nieuwe stijl'. Er zijn meer mogelijkheden om het Milieukeur "nieuwe stijl" vorm te geven. Zo gaat de actuele belangstelling van de autowasbranche in toenemende mate uit naar arbeidsomstandigheden, waar 'milieu' slechts één aandachtspunt is. De onderzoeksresultaten zullen mede richtinggevend zijn voor de werkwijze van Stichting Milieukeur in de toekomst. In het vervolgonderzoek worden deze aspecten meegenomen.

Betonproducten

Het Milieukeurcertificatieschema voor betonnen bouwstenen en bouwblokken en het Milieukeurcertificatieschema voor betonbanden, betonstraatstenen en betontegels zijn geldig tot 1 januari 2005. Bij de voorbereiding van de herziening worden onder andere de ontwikkelingen met betrekking tot de NEN-normen en beoordelingsrichtlijnen waarnaar in de certificatieschema's wordt verwezen, productinnovaties/ontwikkelingen en de actualisatie van de criteria meegenomen. De voorstellen voor herziening zullen binnenkort worden voorgelegd aan de begeleidingscommissie

Bloemen en planten onder glas

Het certificatieschema bloemen en planten onder glas is ongewijzigd verlengd tot 1 maart 2005. Hierbij is de energienorm uit de AMvB-glastuinbouw die moeten worden gehaald gewijzigd van 2004 naar

2005. In de komende maanden zal de herziening worden voorbereid, waarbij getracht wordt om naadloos aan te sluiten bij de systematiek van MPS-A.

Boerderijmelk en zuivelproducten

De certificatieschema's voor boerderijmelk en zuivel zullen vanaf 1 oktober 2004 worden geïnactiveerd.

Glasgroenten

Het certificatieschema voor glasgroenten is verlengd tot 1 maart 2005. Een wijziging in het certificatieschema is dat minimaal de AMvB-energienorm voor 2005 gehaald dient te worden.

Hotels en conferentiecentra/Verblijfsrecreatie

Onderzoek wordt uitgevoerd om na te gaan hoe afstemming met de Europees Ecolabelcriteria voor Tourist Accommodation en voor Camp Sites (die naar verwachting binnenkort zullen worden gepubliceerd) kan worden gerealiseerd. Stroomlijning van de te controleren milieu-eisen voor Milieukeur/Milieubarometer en Europees Ecolabel is noodzakelijk om aansluiting bij de markt te houden. In het najaar zal hierover voor beide productgroepen met begeleidingscommissies worden overlegd.

Publicatie

Bier

Per 1 september 2004 is het certificatieschema voor bier gepubliceerd. De criteria omvatten het hele proces van grondstof tot mouterij en van mouterij tot brouwerij. Hierbij worden alle milieuaspecten van het brouwproces meegenomen. Bier met Milieukeur kan per type bier worden aangevraagd, waarbij onderscheid wordt gemaakt tussen microbrouwerijen, middelgrote brouwerijen en grootschalige brouwerijen.

Groen Label Kas

Groen Label Kas

De eisen waaraan een Groen Label Kas moet voldoen worden per 1 januari 2005 herzien. Op dinsdag 28 september 2004 vindt hierover een hoorzitting plaats in de Jaarbeurs te Utrecht. Betrokkenen vanuit de glastuinbouwsector kunnen hun inbreng leveren ten aanzien van de nieuwe conceptcriteria. Bij de herziening wordt veel waarde gehecht aan de meningen uit de dagelijkse praktijk. De vastgestelde Groen Label Kas criteria worden als advies aan het Ministerie van VROM voorgelegd, om als zogenaamde Maatlat voor een aantal financiële regelingen voor certificering van tuinbouwkassen te dienen. De criteria voor Groen Label Kas zijn bedoeld om kassen, die voorlopers op het gebied van milieu en innovatie zijn, te kunnen certificeren. Tuinbouwkassen die reeds gecertificeerd zijn voor Groen Label Kas kunnen dit op basis van de huidige criteria blijven. Bij belangstelling voor de hoorzitting kunt u zich aanmelden bij Stichting Milieukeur.

Colofon

Eisenhowerlaan 150
Postbus 17186
2502 CD Den Haag
telefoon (070) 358 63 00
fax (070) 350 25 17
email: milieukeur@milieukeur.nl
internet: www.milieukeur.nl

Redactie

PSZ & vS, Den Haag + Schuttelaar
& Partners + Stichting Milieukeur
Opmaak en druk

Drukkerij De Bink bv, Leiden
Foto's

Hans Hordijk Fotografie,
Fotoburo Smit, e.a.

Europees Ecolabel

September 2004

Eerste vijf toeristische accommodaties met Europees Ecolabel in Nederland

Het Europees Ecolabel is in Nederland voor het éérst uitgereikt aan vijf toeristische accommodaties. Grand Hotel Opduin op Texel (De Koog), NH Leeuwenhorst te Noordwijkerhout, Landal GreenParks Twenhaarsveld te Holten, Groepsaccommodatie Doeksen op Terschelling (Oosterend) en Tulip Inn Brinkhotel te Zuidlaren zijn de trotse voorlopers. Hun inzet en verantwoorde bedrijfsvoering zijn beloofd: op 1 juli 2004 kregen zij als eerste in Nederland het Europees Ecolabel officieel uitgereikt. Hiermee is het Europees Ecolabel officieel geïntroduceerd in de toeristische sector in Nederland.

Het was een feestelijke happening op donderdag 1 juli jl. De uitreiking vond plaats in Grand Hotel Opduin op Texel, één van de vijf Europees Ecolabelhouders. In het bijzijn van pers en andere genodigden kregen de vijf het welverdiende Europees Ecolabelcertificaat uitgereikt. Hun reacties waren enthousiast: 'Het is een unicum! Het onderscheidingsvermogen wat je met het keurmerk creëert en de erkenning ervan op Europees niveau zijn de deelname meer dan waard', weten de vijf toeristische accommodaties te vertellen. 'Voor ons is het Europees Ecolabel het bewijs dat goede kwaliteit en een verantwoorde bedrijfsvoering uitstekend samengaan', laat Grand Hotel Opduin weten. 'Veel bedrijven zijn al heel ver en komen, zonder het te beseffen, in aanmerking voor het Europees Ecolabel. Het zou toch zonde zijn een dergelijke unieke kans te laten liggen', meldt groepsaccommodatie Doeksen.

Als het aan het Europees Ecolabel ligt, blijft het niet bij vijf licentiehouders in de toeristische sector. In juli 2004 heeft zij een informatieve mailing naar de grotere toeristische accommodaties, zoals hotels, conferentiecentra en bungalowparken, in Nederland gestuurd. In oktober 2004 worden diezelfde toeristische accommodaties uitgenodigd deel te nemen aan een workshop, waarin inhoudelijk wordt ingegaan op de Europees Ecolabelcriteria en wat het keurmerk te bieden heeft voor toeristische accommodaties.

v.l.n.r. dhr. Boeve van Landal GreenParks Twenhaarsveld, dhr. Hogervorst van NH Leeuwenhorst, mw. F. Doeksen en mw. L. Doeksen van Groepsaccommodatie Doeksen, mw. Dijkstra-Erenga van Tulip Inn Brinkhotel, mw. en dhr. Den Ouden van Grand Hotel Opduin

Europees Ecolabel voor Horgen Papier Benelux

Horgen Papier Benelux BV heeft voor maar liefst zeven producten het Europees Ecolabel verworven. Het bedrijf is een dochter van de Zwitserse papierfabriek Horgen. Sinds kort worden de papierproducten niet alleen in de Benelux, maar ook in de Baltische Staten en de Scandinavische landen afgezet. Directeur Hans Borgers vertelt dat met name deze Scandinavische landen er bij Horgen in Zwitserland op aan hebben gedrongen om het Europees Ecolabel aan te vragen.

vervolg op pagina 2

Inhoud

Eerste vijf toeristische accommodaties met Europees Ecolabel in Nederland	1
Europees Ecolabel voor Horgen Papier Benelux	1/2
Europees Ecolabel lanceert nieuwe website	2
Europees Ecolabel promotiecampagne	3
Nederland voorzitter van de Europese Unie	3/4
Ontwikkelingen Europees Ecolabel	4

vervolg van pagina 1

Horgen

Papierfabriek Horgen is een familiebedrijf dat gespecialiseerd is in hygiënische papierproducten, zoals toiletpapier en papieren handdoekjes. Deze producten worden gemaakt van oud papier, dat niet is ontinkt en niet is gebleekt. Dit productieproces heeft ervoor gezorgd dat Horgen tien jaar geleden als eerste producent van hygiënische papierproducten Milieukeur heeft gekregen. Horgen levert aan de retailmarkt en ook aan grootverbruikers.

Vraag vanuit de markt

Hans Borgers: "Scandinavische landen zijn heel ver in het milieudenken. Vanuit die hoek is dan ook voornamelijk interesse getoond voor het Europees Ecolabel. Wij denken overigens dat op korte termijn ook andere landen zullen volgen en expliciet om 'de bloem' zullen vragen. Wij gaan er van uit dat nu we het Europees Ecolabel hebben verworven voor een aantal van onze producten, we deze producten gemakkelijker zullen afzetten. Bovendien zijn we bezig om het label te verkrijgen voor nog meer producten. Ik sluit niet uit dat dat op korte termijn gaat lukken. Het ziet er veelbelovend uit."

Promotie

"Als wij het Europees Ecolabel krijgen uitgereikt, dan zullen we daar zeker een aantal promotionele activiteiten aan koppelen. We zijn trots op dit resultaat en zullen dat ook uitdragen. Toch is voorzichtigheid geboden, we zullen duidelijk moeten communiceren richting onze klanten waarom we overstappen van Milieukeur naar het Europees Ecolabel. Dit valt overigens wel uit te leggen. Ook de eisen die voor het Europese keurmerk worden gesteld zijn streng. Wij blijven dus ons best doen om milieuvriendelijke producten te maken."

De bloem

"Op onze verpakkingen staat nu nog het logo van Milieukeur. We gaan zo snel mogelijk in gang zetten dat er 'de bloem' op komt te staan. Dat zal toch een aantal maanden in beslag nemen, omdat we natuurlijk eerst de voorraad met de oude verpakkingen gaan opmaken. We willen bij voorkeur begin 2005 een aantal promotionele activiteiten wijden aan het behalen van het Europees Ecolabel voor onze producten. De producten moeten dan wel met label en al voorradig zijn. Wij zijn destijds zeer voortvarend geweest met het aanvragen van Milieukeur en nu met het aanvragen van het Europees Ecolabel. Ons productieproces voldoet aan de eisen die worden gesteld, we gebruiken alleen oud papier, het papier wordt niet ontinkt en gebleekt: ons productieproces is puur milieuvriendelijk. Dat dragen we uit en daar staan we voor."

Europees Ecolabel lanceert nieuwe website

Het Europees Ecolabel heeft een nieuwe website gelanceerd. De website is onder de naam www.metdebloemkiesjevoorgroen.nl te bezoeken. De site is zowel bestemd voor het Nederlandse bedrijfsleven als voor de consument. Alle informatie over de producten en diensten die het Europees Ecolabel hebben verworven en waar deze verkrijgbaar zijn, is erop te vinden. Ook wordt uitgebreid ingegaan op de criteria van het Europees Ecolabel en hoe het keurmerk kan worden aangevraagd.

De site www.metdebloemkiesjevoorgroen.nl maakt onderdeel uit van de promotiecampagne 2004 voor het Europees Ecolabel. Er is gekozen voor een functionele site, waarop de bezoeker op een gestructureerde wijze door de informatie over het Europees Ecolabel, de producten, de verkrijgbaarheid, de criteria en de aanvraagprocedure wordt geleid. Daarnaast biedt de site een aantal animerende pagina's zoals de milieukwiz, 'wist u dat'-feitjes en een campagne-afteller.

Europees Ecolabel promotiecampagne

In september 2004 is de Europees Ecolabel promotiecampagne gestart. Het keurmerk is onder de naam 'de bloem' geïntroduceerd, het symbool van het Europees Ecolabel. De titel luidt dan ook: 'Met de bloem kies je voor groen'.

Het hoogtepunt van de campagne ligt in de week van 18 t/m 24 oktober 2004, wanneer 'de bloem' in zeven Europese landen tegelijkertijd wordt gepromoot. De deelnemende landen zijn: Frankrijk, België, Oostenrijk, Italië, Denemarken, Zweden en Nederland.

De campagne in Nederland bestaat uit een workshop voor het bedrijfsleven, deelname aan het evenement de 'Groene Maand', een nieuwe website: www.metdebloemkiesjevoorgroen.nl, een bannercampagne op internet, promotiemateriaal zoals keycards, placemats, brochures, en het uitreiken van een aanmoedigingsprijs aan een aantal bedrijven en dienstverleners.

In de overige Europese landen wordt 'de bloem' onder de aandacht gebracht door middel van winkelactiviteiten, voorlichtingscampagnes op scholen, nationale advertentiecampaagnes en het aangaan van samenwerkingsverbanden met bedrijven en belangorganisaties.

ACTIVITEITENOVERZICHT

Workshop

In de week van 18 tot en met 24 oktober 2004, wordt voor de toeristische sector een workshop over het Europees Ecolabel georganiseerd voor toeristische accommodaties. Hieronder vallen hotels, pensions, groepsaccommodaties, conferentiecentra en bungalowparken. Bij belangstelling voor de workshop kunt u zich aanmelden bij Stichting Milieukeur.

Groene Maand

Van 1 t/m 30 september 2004 vindt het evenement de 'Groene Maand' plaats, waarin honderden 'groene' publieksactiviteiten, zoals wandel- en fietsactiviteiten en tentoonstellingen door heel het land worden georganiseerd. Het Europees Ecolabel zal tijdens een aantal activiteiten in samenwerking met Klok Eco, de was- en reinigingsmiddelenfabrikant met het Europees Ecolabel in Nederland, informatie en proefproducten uitdelen. Meer informatie over de 'Groene Maand' vindt u op: www.groenemaand.nl.

Website

De website www.metdebloemkiesjevoorgroen.nl, is de nieuwe Nederlandse site van het Europees Ecolabel. De site is zowel bestemd voor consumenten als voor producenten.

Bannercampagne

In oktober 2004 houdt 'de bloem' een advertentiecampagne op internet. Op diverse sites is de bloem in de vorm van een banner te vinden, die met één klik verwijst naar de nieuwe website.

Promotiemateriaal

Keycards en placemats met het Europees Ecolabel worden aan licentiehouders, zoals toeristische accommodaties uitgedeeld.

Aanmoedigingsprijs

Tijdens een persbijeenkomst in de week van 18 t/m 24 oktober 2004 zal een aantal Nederlandse bedrijven een aanmoedigingsprijs ontvangen. Het thema van deze bijeenkomst luidt: 'Hoe kunnen bedrijven worden gestimuleerd verantwoorde producten en diensten op de markt te brengen'.

Nederland voorzitter van de Europese Unie

Nederland is voorzitter van de Europese Unie van 1 juli 2004 tot 1 januari 2005. Dat betekent dat Stichting Milieukeur in deze periode voorzitter van het bestuur van het Europees Ecolabel is.

Het bestuur van het Europees Ecolabel bestaat uit alle 'Competent Bodies' van het Europees Ecolabel plus vier 'stakeholder'groepen. Deze 'stakeholder'groepen zijn de consumenten- en milieuorganisaties, de werkgevers en het midden- en kleinbedrijf. Stichting Milieukeur zal dus de vergaderingen van het Europees Ecolabelbestuur in september en december 2004 voorzitten.

Eerste keer stemmen

In september 2004 zal het de eerste keer zijn dat de nieuwe lidstaten van de Europese Unie mee mogen stemmen over Europees Ecolabelcriteria. De 'Competent Bodies' van de tien nieuwe lidstaten

worden al gedurende anderhalf jaar uitgenodigd voor de vergaderingen van het Europees Ecolabelbestuur, maar waren sporadisch aanwezig. Bij de laatste Europees Ecolabelbestuursvergadering in juni 2004 was echter het merendeel van de 'Competent Bodies' uit de nieuwe lidstaten present. In september 2004 zal er gestemd worden over de herziene criteria voor handafwasmiddelen, allesreinigers en toiletreinigers, de criteria voor kampeerterreinen, en waarschijnlijk ook over de criteria voor smeermiddelen.

Activiteiten tijdens dit voorzitterschap

voorzitters nationale ecolabel commissies

Sinds december 2003 is Stichting Milieukeur voorzitter van de Europees Ecolabelwerkgroep die de coördinatie en coöperatie tussen nationale labels en het Europees Ecolabel wil bevorderen. In deze werkgroep is de laatste maanden gediscussieerd over de

vervolg op pagina 4

vervolg van pagina 3

wijze waarop de lidstaten tot een beslissing komen om voor of tegen conceptcriteria te stemmen. In Nederland beslist het College van Deskundigen non-food van Stichting Milieukeur over het stemadvies. In het College van Deskundigen zitten vertegenwoordigers van het bedrijfsleven, de detailhandel, overheid en zijn vertegenwoordigers van milieu- en consumentenorganisaties aanwezig. Deze vertegenwoordigers geven inbreng en commentaar op de conceptcriteria voor de productgroepen van het Europees Ecolabel.

Het voorzitterschap van de Europese Unie is voor Stichting Milieukeur een goed moment om een speciale vergadering te beleggen voor de voorzitters van alle nationale commissies die besluiten over stemadvies voor de criteria van het Europees Ecolabel. Door de voorzitters bij elkaar te brengen hoopt Stichting Milieukeur dat er meer begrip voor de werkwijze van het Europees Ecolabel zal komen en dat de aanwezigen van elkaar kunnen leren wat belangrijk is voor een zorgvuldige inbreng van

nationale organisaties. Deze vergadering zal op 1 oktober 2004 in Brussel plaatsvinden.

'Presidential Meeting'

Eind oktober 2004 zal in Amsterdam de 'Presidential Meeting' voor het Europees Ecolabel plaatsvinden. Het is gebruikelijk dat het land dat voorzitter is van de Europese Unie, de andere landen uitnodigt voor een bijeenkomst in het betreffende land. Het Ministerie van VROM organiseert een bijeenkomst van twee dagen in Amsterdam. Op de agenda staan presentaties van nieuwe lidstaten over de implementatie van het Europees Ecolabel in hun land en workshops waarin op bepaalde criteria wordt ingegaan. Voor de workshops wordt een beperkte vertegenwoordiging van het Nederlandse bedrijfsleven uitgenodigd. Op de tweede dag zal de coördinator van de Europese promotiecampagne een eerste evaluatie geven. De promotieweek voor het Europees Ecolabel, die in zeven Europese landen van start gaat, vindt één week vóór de 'Presidential Meeting' plaats.

Ontwikkelingen Europees Ecolabel

Vanaf 1 juli 2004 is Nederland voor een half jaar voorzitter van de Europese Unie. Stichting Milieukeur zal de vergaderingen van het bestuur van het Europees Ecolabel in Brussel voorzitten. In oktober zal het bestuur van het Europees Ecolabel de 'Presidential Meeting' bezoeken in Amsterdam.

Op initiatief van Stichting Milieukeur zal op 1 oktober 2004 een speciale vergadering plaatsvinden in Brussel voor de voorzitters van de Colleges van Deskundigen in alle Europese lidstaten. In veel landen zijn er vergelijkbare commissies als het Nederlandse College van Deskundigen non-food voor Milieukeur, die de documenten van het Europees Ecolabel becommentariëren. Door deze voorzitters bij elkaar te brengen hoopt Stichting Milieukeur op een vruchtbare discussie over het belang van draagvlakvergroting door 'stakeholder involvement'.

Productgroepen

In de bestuursvergadering van 28 september 2004 zal gestemd worden over de herziene conceptcriteria voor allesreinigers en toiletreinigers en de herziene conceptcriteria voor handafwasmiddel. De conceptcriteria zijn afgestemd op de nieuwe Detergents Ingredients Database die in de bestuursvergadering van 17 juni 2004 zijn vastgesteld.

In de komende bestuursvergadering zal ook gestemd worden over de herziene conceptcriteria voor Personal and Portable computers en over de conceptcriteria voor campings. De conceptcriteria voor campings sluiten zoveel mogelijk aan bij de Europees Ecolabelcriteria voor toeristische accommodaties, maar zijn specifiek gericht op campings. Met deze criteria kunnen zowel het campinggedeelte als het overdekte accom-

modatiegedeelte onder het Europees Ecolabel gecertificeerd worden. De Nederlandse inbreng is gericht op het zoveel mogelijk integreren van de Milieukeur/ Milieubarometercriteria voor verblijfsrecreatie (waaronder campings).

Op 2 juli 2004 heeft op initiatief van de smeermiddelindustrie een extra bijeenkomst plaatsgevonden over de criteria-ontwikkeling voor smeermiddelen. Tijdens deze bijeenkomst is een aantal onduidelijkheden in de conceptcriteria opgehelderd. Naar verwachting zal in december 2004 over de criteria worden gestemd.

De derde bijeenkomst voor de ontwikkeling van criteria voor drukwerk zal op 8 oktober 2004 plaatsvinden in Brussel. Op 8 november 2004 zal de eerste bijeenkomst voor de ontwikkeling van criteria voor zeep en shampoo plaatsvinden in Oslo, Noorwegen.

Colofon

Eisenhowerlaan 150
Postbus 17186
2502 CD Den Haag
telefoon (070) 358 63 00
fax (070) 350 25 17
email: info@europeesecolabel.nl
internet: www.metdebloemkiesjevoorgroen.nl
Redactie

PSZ & vS, Den Haag + Stichting
Milieukeur
Opmaak en druk

Drukkerij De Bink bv, Leiden
Foto's

Hans Hordijk Fotografie, e.a.

